
Notiser

MEDISINSK NYTT

Hold hodet kaldt

Nedkjøling av hodet kan sannsynligvis begrense skaden ved hypoksisk-iskemisk hjerneskade hos nyfødte. Behandlingen er billig, og kan brukes i land med mindre utviklet helsevesen og høyere forekomst av fødselsskader.

Over 200 nyfødte med moderat til alvorlig hjerneskade målt ved EEG deltok i den første større intervensjonsstudien av dette tiltaket (Lancet 2005; 365: 663 – 70). Hos halvparten av barna ble hodetemperaturen senket i 2 1/2 døgn fra senest seks timer etter fødselen. Alvorlig funksjonshemming eller død ved 18 måneders alder utgjorde studiens primærendepunkt.

Nedkjøling hadde en viss effekt, og denne var statistisk signifikant dersom man justerte for at det var flere med alvorlig skade i intervensjonsgruppen. Subanalyser viste at det sannsynligvis er nyfødte med moderate hodeskader som har best effekt av behandlingen.

Alkohol og hjertesykdom hos yngre

Høyt alkoholkonsum i ung alder kan gi økt risiko for aterosklerose. Det viser en studie fra USA, der mer en 3 000 personer i aldersgruppen 18 – 30 år ble fulgt gjennom 15 år (Am J Epidemiol 2005; 161: 423 – 33).

Forskerne bak studien fant en lineær sammenheng mellom alkoholinntak og forekomsten av forkalkninger i koronararteriene. Risikoen var mer enn doblet i gruppen som drakk mest i forhold til dem som hadde drukket minst. Personer som drakk mye på én gang hadde særlig økt risiko. Sammenhengen mellom alkoholkonsum og kalsifisering var sterkest hos afroamerikanske menn. Hos andre undergrupper (kvinner og hvite menn) var det bare grupper med særlig høyt alkoholinntak som hadde økt forekomst av aterosklerose.

Røyking og selvmord

Kliniske og epidemiologiske studier har tidligere vist en sammenheng mellom røyking og selvmord. Nå viser en longitudinell studie fra USA blant ca. 1 000 unge voksne at det også er sammenheng mellom røyking og selvmordstanker og -forsøk (Arch Gen Psychiatry 2005; 62: 328 – 34).

Deltakerne ble intervjuet første gang i 1989 og fulgt opp med intervjuer etter tre, fem og ti år. Sammenhengen stod seg også etter justering for depresjon og andre risikofaktorer. Årsakene er uklare.

Kunstige nevroner for medisinsk diagnostikk

Artifisielle nevronele nettverk (ANN) er matematiske konstruksjoner som kan hjelpe til å diagnostisere sykdommer eller predikere prognose. En iransk forskergruppe har nå sammenliknet slike nettverk med logistisk regresjon for å predikere overlevelse ved akutte hodetraumer (BMC Med Inform Decis Mak 2005; 5: 3).

Artifisielle nevronele nettverk hadde en like god evne som regresjon til å forutsi prognosen i denne studien. Begge modellene hadde sine fordeler og ulemper, og forfatterne konkluderer med at alle prediksjonsmetoder bør valideres jevnlig.

Angst, arv og kjønn

Angstlidelser forekommer oftere hos kvinner enn hos menn. Samtidig er det regelen heller enn unntaket at én person har flere tilstander, for eksempel generalisert angst og agorafobi.

En populasjonsbasert studie fra tvillingregisteret i Virginia viser at årsakene til denne komorbiditeten sannsynligvis er de samme hos begge kjønn (Arch Gen Psychiatry 2005; 62: 182 – 9). Det vil si at genetiske faktorer og miljøet i like stor grad bidrar til variansen hos menn som hos kvinner. Funnene kan benyttes til å lete etter spesifikke gener som bidrar til at enkelte utvikler angst og fobier.

Gjentatte influensavaksinasjoner reduserer dødelighet

Selv om influensavaksine ikke beskytter 100 % mot influensa hos eldre personer, blir risikoen for komplikasjoner og dødsfall betydelig redusert. Det har imidlertid vært uklart om gjentatte årlige influensavaksinasjoner øker effekten. Resultater fra den første store befolkningsbaserte studien av gjentatte influensavaksinasjoner viser at revaksinasjon er forbundet med en generell nedsatt mortalitetsrisiko blant eldre over 70 år, og især blant dem over 80 år (JAMA 2004; 292: 2089 – 95).

Den nederlandske studien anvendte data fra Integrated Primary Care Information, en elektronisk database som inneholder opplysninger fra 150 legepraksiser. 26 000 personer over 65 år ble inkludert i studien for perioden 1996 – 2002.

Der var ingen signifikant redusert dødelighet ved den første vaksinasjon, uansett alder eller sykdommer (hasardratio 0,90; 95 % KI 0,78 – 1,03). Revaksinasjon var forbundet med en reduksjon i årlig dødelighetsrisiko på 24 % (hasardratio 0,76; 95 % KI 0,70 – 0,83). Liknende dødelighetsreduksjoner ble funnet hos eldre over 70 år både med og uten komorbiditet. Blant dem i aldersgruppen 65 – 69 år hadde imidlertid revaksinasjon ingen signifikant effekt på dødeligheten.

Venstre ventrikkellhypertrofi og dødelighet

Venstre ventrikkellhypertrofi er en sterk prediktor for kardiovaskulær morbiditet og mortalitet. Antihypertensiv behandling kan redusere både hypertrofien og risikoen for kardiovaskulære hendelser, men det er uklart om reduksjon av hypertrofien i seg selv er forbundet med bedre prognose uavhengig av lavere blodtrykk.

Nå viser resultater fra den randomiserte, dobbeltblinde LIFE-studien at reduksjon av venstre ventrikkellhypertrofi er forbundet med redusert kardiovaskulær mortalitet og morbiditet, uansett om det skjer sammen med blodtrykksreduksjon eller ikke (JAMA 2004; 292: 2343 – 9 og 2350 – 6).

I perioden 1995 – 2001 ble 9 200 pasienter (snittalder 67 år) behandlet med enten losartan eller atenolol i fem år. Reduksjon av venstre ventrikkellhypertrofi var forbundet med 15 – 17 % reduksjon i det kombinerte endepunktet (kardiovaskulær død, ikke-fatal myokardinfarkt og apopleksi).

Selvmordsrisiko ved kirurgi

Kvinner med kosmetiske brystimplantater har økt selvmordsrisiko. Nå viser en dansk studie at denne overrisikoen er forbundet med psykopatologiske forstyrrelser (Arch Intern Med 2004; 164: 2450 – 5).

Studien omfattet over 2 700 kvinner som hadde fått utført kosmetisk brystimplantatkirurgi. De ble sammenliknet med 7 000 kvinner med brystreduksjonskirurgi og 1 700 kvinner som hadde fått utført annen kosmetisk kirurgi. Operasjonene var utført i perioden 1973 – 95. Data fra det danske dødsårsaksregisteret frem til 1999 og det danske psykiatriske sentralregisteret ble koblet.

Kvinnene med kosmetiske brystimplantater hadde høyere dødelighet totalt (standardisert mortalitetsratio (SMR) 1,4; 95 % KI 1,1 – 1,7), for ikke-malign lungesykdom (SMR 3,4; 95 % KI 1,4 – 6,9) og suicid (SMR 3,1; 95 % KI 1,7 – 5,2). Prevalens for psykiatrisk innleggelse før operasjonen var høyere blant kvinner i brystimplantatgruppen sammenliknet med de andre.

Ingen økning av anoreksi

I perioden 1988 – 93 var insidensen av anorexia nervosa stabil i allmennpraksis i Storbritannia, mens insidensen av bulimia nervosa ble tredoblet. Nå har forskere undersøkt utviklingen i årene 1994 – 2000 (Br J Psychiatry 2005; 186: 132 – 5).

Ved hjelp av landets store database med pasienter i allmennpraksis, General Practice Research Database, fant forskerne en insidens i 2000 for anoreksi og bulimi på henholdsvis 4,7 og 6,6 per 100 000 for kvinner i alderen 10 – 39 år.

Insidensen av anoreksi var påfallende stabil i hele 12-årsperioden. Insidensen av bulimi økte frem til 1996, for deretter å bli redusert med nesten 40 %.

Publisert: 7. april 2005. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.